

Zprávy

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 81 (1956), No. 4, 491--506

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/117220>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1956

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZPRÁVY

ZPRÁVA O CELOSTÁTNÍ KONFERENCI O APLIKACÍCH MATEMATIKY

Ve dnech 15. až 18. V. 1956 se konala v Praze celostátní konference o aplikacích matematiky.

Konferenci zahájil za onemocnělého ředitele Matematického ústavu ČSAV prof. dr VL. KNICHALA pracovník MÚČSAV dr Ing. IVO BABUŠKA. Poté bylo zvoleno předsednictvo konference ve složení: Akademik FR. KLOKNER, nositel Řádu republiky, prof. dr J. JANKO, doc. dr M. HAMPL a prof. dr VL. KNICHAL. Pak přednesl akademik Klokner, který řídil jednání prvního dne konference, projev, v němž na základě zkušeností z vlastní tvůrčí činnosti inženýrské poukázal na nezbytnost spolupráce technika s matematikem a na význam konference, která má pomoci odstraniti dosavadní ne zcela uspokojivý vztah mezi matematikou a technikou.

Jednání konference probíhalo jednak v plenárních zasedáních, jednak ve čtyřech sekcích: v sekci parciálních diferenciálních rovnic a mechaniky, v sekci matematické statistiky a počtu pravděpodobnosti, v sekci obyčejných diferenciálních rovnic a v sekci numerických a grafických metod.

Na plenárních zasedáních bylo předneseno pět hlavních referátů z nejdůležitějších matematických pracovišť zabývajících se matematickými aplikacemi a to:

Dr Ing. *Ivo Babuška* (MÚČSAV): Práce Matematického ústavu ČSAV v oboru parciálních diferenciálních rovnic, matematické pružnosti a její aplikace ve stavebnictví.

Doc. dr *M. Hampl* (Výzkumný ústav tepelné techniky): Aplikace matematiky v průmyslu.

Dr *O. Fischer* (MÚČSAV): O činnosti oddělení matematické statistiky MÚČSAV.

Dr *K. Winkelbauer* (Ústav radiotechniky a elektroniky ČSAV): O činnosti matematického oddělení Ústavu radiotechniky a elektroniky ČSAV.

Dr *J. Kurzweil* (MÚČSAV): O aplikaci některých matematických metod na problémy z elektrotechniky.

Dále byla plenární sdělení:

Doc. dr Ing. *A. Svoboda* (Ústav matematických strojů): Aplikace matematiky s hlediska samočinných počítačů.

Prof. *Dr. V. Pleskot*: O současném stavu nomografie.

V sekcích bylo předneseno 48 sdělení a v sekci matematické statistiky a počtu pravděpodobnosti sdělení jediného zahraničního účastníka konference prof. dr *W. Sadowského* z Varšavy „O neparametrických testech“.

Poslední den byl pak věnován (kromě dvou plenárních sdělení) diskusi o výhledovém plánu některých matematických pracovišť zabývajících se aplikacemi matematiky na rok 1960. Bohužel takto stanovený program diskuse odsunul některé problémy, které se objevily při diskusi k hlavním referátům.

Není úkolem této stručné zprávy provést úplné a všestranné zhodnocení konference. Dovolím si však učiniti několik poznámek. Význam konference byl nesporně veliký jak dobrou vědeckou úrovní přednášek a sdělení, tak, a to je zvláště důležité, navazováním osobních styků a také zárodkem spolupráce mezi různými pracovišti i jednotlivými pracovníky. Nelze však přehlédnout, že o konferenci nebyl ani v řadách pracovníků v matematice zájem odpovídající významu konference. Zejména zářející byla malá účast matematiků z university. Rovněž, jak na to správně upozornil v závěrečné diskusi dr *J. KOUTECKÝ*, bylo jednáno pouze o aplikacích matematiky v technice, zatím co o aplikacích matematiky na přírodní vědy, zejména na fyziku, chemii atp. se v podstatě nejednalo. To však bylo způsobeno tím, že nikdo z našich fyziků nepřihlásil na konferenci referát ani sdělení.

Nakonec upozorňujeme čtenáře, že některá sdělení přednesená na konferenci budou postupně uveřejňována v časopise „Aplikace matematiky“ a některá budou rozmnožena a zájemci si je budou moci objednat v Matematickém ústavu ČSAV, Praha II, Žitná 25.

SEZNAM SDĚLENÍ V SEKCÍCH

Sekce parciálních diferenciálních rovnic a mechaniky

Doc. dr *K. Rektorys*: Užití Lagrangeových pohybových rovnic 2. druhu ke studiu činnosti jednoho strojního zařízení.

Dr *L. Janoš*: Funkcionálně teoretická metoda výpočtu vlastních frekvencí pružného kontinua.

Dr *A. Apfelbeck*: Vázané thorsní a ohybové kmity tenkých tyčinek z anisotropních materiálů.

J. Nečas: Výpočet Airyho funkce pro nekonečný klín.

J. Fuks: O jednoznačnosti Dirichletova problému.

Dr *J. Poláček*: Středisko smyku lopatkových profilů.

Doc. dr *A. Huša*: Príspevok k zostrenej formuli Runge-Kutta-Nyströmovej.

Dr *L. Špaček*: O jistých víceznačných rotačně symetrických proudových polích.

Dr *J. Poláček*: Lopatka v nehomogenním proudovém poli.

M. Růžička: Optimální průběh povrchové rychlosti.

Dr Ing. *L. Mejlík*: Použití metody sítí pro řešení parciálních diferenciálních rovnic v technické praxi.

- E. Vításek*: Vliv formulace okrajových podmínek na rychlost konvergence při řešení parciálních diferenciálních rovnic metodou sítí.
- Z. Groschaftová*: Odhad chyby při řešení Dirichletova problému metodou sítí.
- Mg. Mat. L. Prášek*: Použití diferenční metody při výpočtu rotujících kotoučů v pružném a plastickém stavu.
- Dr J. Březina*: Profily rotujících kotoučů vedoucí na hypergeometrické rozdělení napjatosti.
- Ing. O. Schmidt*: Řešení rovnice pro vedení tepla za speciálních okrajových podmínek.

Sekce matematické statistiky a počtu pravděpodobnosti

- Dr A. Žaludová*: Poznámka k analýze stacionárních řad.
- Ing. V. Horálek*: Výsledná účinnost přejímky při kontrole několika jakostních vlastností na jednom výrobku.
- Ing. J. Hrabák*: Vliv náhodné chyby měření při třídění do skupin.
- Ing. dr V. Klega*: O matematicko-statistickém modelu automatisovaného soustružení.
- Dr Ing. B. Pardubský*: Stanovení odhadů parametrů pro některá rozdělení výrobních chyb.
- Ing. Z. Režný*: Analýza regrese při závislosti na dalším faktoru.
- Mg. Mat. J. Sedláček*: Stochastické aproximace při zkouškách únavy materiálu.
- Ing. L. Šarbochová*: Stanovení optimálního počtu automatů přidělených jednomu seřizovači.
- Dr Ing. J. Uchytíl*: Aplikace matematické statistiky při porovnávání technologií dvou výroben.
- Dr M. Kopecný*: Statistika slunečních skvrn.
- M. Novotný*: Použití matematicko-statistických metod ve výkaznictví.
- J. Abraham*: Poznámka k řešení dopravního problému lineárního programování v degenerovaném případě.
- Dr V. Fabian*: O jedné statistické rozhodovací funkci.
- Dr Ing. J. Hájek*: Nerovnosti pro zobecněnou Studentovu distribuční funkci a jejich použití.
- Dr J. Seitz*: Poznámka k teorii charakteristických funkcí.
- F. Zitek*: Některé analogie necentrálního t -testu.
- M. Böhm*: Měření objemu částic v neprůhledných tělesech.
- Prof. dr V. Myšlivec*: Pohyb v biologických soustavách a použití teorie stochastických procesů v lesnické parazitologii.
- Dr O. Fischer*: Analýza kovariance při skupinách znáhodněných bloků.
- Dr M. Jiřina*: Asymptotická rovnováha při radioaktivním rozpadu.
- Ing. V. Homola-Ing. J. Kamiš*: Zkušenosti z aplikací statistických metod v chemickém průmyslu.
- Dr F. Link*: Kvantálne odpovede pri biologických filtráciach.

Sekce obyčejných diferenciálních rovnic

- Prof. dr J. Kučera*: O užití Riemannova prostoru v teorii elektrických strojů.
- Dr Ing. N. Gorbatov*: Rozšíření konvergenčního oboru řešení soustav simultánních diferenciálních rovnic 2. řádu při použití metody postupných aproximací.
- Dr Ing. A. Tondl*: Vhodnost použití Šimanovy metody při řešení diferenciálních rovnic s periodicky proměnnými koeficienty.
- Ing. S. Vojtášek*: O některých problémech vyskytujících se při řešení oscilátorů.

Ing. Z. Moravec: Výpočet složitých vodovodních a větrných sítí pomocí elektrického modulu.

O. Koníček: Odvození koeficientů Fourierovy řady pomocí Laplaceovy transformace.

Sekce numerických a grafických metod

Dr M. Fiedler-dr V. Pták: Zobecnění Gaussovy iterační metody pro řešení systému lineárních rovnic a jeho aplikace na metodu sítí.

Doc. dr V. Štěpánský: Nový způsob nomografického zobrazení některých funkčních rovnic o pěti proměnných kombinovanými spojnicovými nomogramy s unárním polem.

Dr J. Šmahel: Konstrukce ternárních polí.

St. Crha: Nomogramy se stálým směrem indexu.

Dr A. Hyška: Jedna grafická metoda k řešení několika málo lineárních rovnic.

Dr J. Šíroky: Použití věty o konečném přírůstku funkcí při numerickém počítání.

Jaroslav Fuka, Praha.

AKADEMIK EDUARD ČECH ŘÁDNÝM ČLENEM POLSKÉ AKADEMIE VĚD

Polská akademie věd zvolila na letním valném shromáždění 1956 svým řádným členem akademika EDUARDA ČECHA, dvojnásobného laureáta státní ceny. Našemu přednímu matematikovi, kterému bylo již dříve uděleno členství v několika zahraničních učených společnostech a který byl poctěn i čestným doktorátem varšavské university, dostalo se tak dalšího významného uznání zahraniční vědy.

Redakce

PROFESOR PhDr KAREL ČUPR ZEMŘEL

Dne 22. září 1956 zemřel ve věku 73 let po dlouhém a těžkém utrpení PhDr KAREL ČUPR, řádný profesor matematiky Vysokého učení technického v Brně na odpočinku, dvojnásobný děkan a dvojnásobný rektor tohoto vysokého učení, čestný člen Jednoty československých matematiků a fysiků, dopisující člen bývalé Královské české společnosti nauk v Praze, řádný člen dřívější Moravské přírodovědecké společnosti v Brně, řádný člen Státní statistické rady v Praze, čestný člen Spolku Kaunicových studentských kolejí v Brně a čestný občan svého rodiště Nových Hradů u Vysokého Mýta.

Profesor Karel Čupr pocházel z početné učitelské rodiny. Poznal všechny strasti chudého studenta klasického gymnasia ve Vysokém Mýtě, leč i všechny výhody hlubokého humanitního školení i důkladného matematického vzdělání.

Na Karlově universitě byl žákem profesorů PETRA, SOBOTKY, KOLÁČKA, ZÁVIŠKY, STROUHALA a NUŠLA. Roku 1909 dosáhl aprobace pro učitelství na tehdejších středních školách a téhož roku byl u prof. Petra promován na doktora filosofických věd.

Do Brna přišel jako kandidát profesury roku 1910 a zůstal tomuto městu věren až do své smrti. Vyučoval na různých středních školách; záhy však upoutal pozornost profesora brněnské české techniky, MATYÁŠE LERCHA a stal se jeho asistentem. Když roku 1920 Lerch odešel na přírodovědeckou fakultu brněnské university, suploval Čupr na technice přednášky Lerchovy, záhy se habilitoval (r. 1921) a stal se roku 1923 mimořádným a záhy na to řádným profesorem matematiky na brněnské technice. Na tomto působišti setrval až do roku 1951, kdy odešel na odpočinek.

Řada žáků a posluchačů, které Čupr učil, je veliká. Rádi vzpomínají na jeho temperamentní výklad, doplňovaný vždy příklady vhodnými pro použití matematiky v rozsáhlé

inženýrské praxi. Velmi oblíbené byly jeho historické glosy a vtipné poznámky, kterými dovedl udržet pozornost a dobrou náladu posluchačů.

Vděčně byla studenty přijímána i Čuprova péče o jejich potřeby hmotné. Velmi mnoho času a práce věnoval prof. Čupr činnosti ve prospěch sociálních institucí studentských jako pokladník Spolku Kaunicových kolejí. Tuto funkci zastával 25 let. Studenti ocenili Čuprovu péči a zvolili jej v roce 1946 čestným členem Kaunicových kolejí.

Jako rektor brněnské techniky v letech 1933—35 získal si profesor Čupr také veliké zásluhy v boji za existenci a celistvost české brněnské techniky.

Publikační činnost prof. Čupra byla rozsáhlá. Valná část knih, které profesor Čupr napsal, jest určena aplikacím matematiky. Jsou to především knihy: „Užití integrálního počtu ve vědách technických a přírodních“, „Diferenciální rovnice v inženýrově praxi“, „Numerické řešení rovnic“, a „Úvod do nomogrametrie“.

Čuprova kniha „Matematické hry a zábavy“ vyšla v roce 1953 ve druhém vydání. Tímto spisem se profesor Čupr vyrovnával se svou snahou ukázat matematiku úsměvnou a zajímavou pro široké kruhy čtenářů nematematiků, zůstat však při tom nesmlouvavě na půdě matematické přesnosti.

Mnoho úsilí věnoval profesor Čupr historii matematiky, zvláště pak dějinám matematiky české. Jeho inaugurační přednáška rektora vysokého učení technického pronesená dne 25. listopadu 1933 měla název: „Jak Moravané přispěli k rozvoji matematiky“. Přednáška byla vydána tiskem. Jest jednou z řady prací, kterými chtěl profesor Čupr upoutati pozornost kulturní veřejnosti k naší minulosti, přiměti ji k lásce k vlasti. Ve své přednášce říká na adresu studentů: „Vědomí vědecké odpovědnosti musí proniknout celou vaší bytostí a musí se vám státi ukazatelem v dobách pochyb a pokušení. Milujte své rodiny, z nichž jste vyšli, ctěte svou školu, která vás vede k vrcholům vzdělání, služte svému národu, jehož jste součástí ...“.

Vědecká činnost profesora Čupra byla zaměřena převážně k řešení úkolů, které konkrétně souvisely s problémy technickými. Ve 40 pracích se zabývá otázkami řešení diferenciálních lineárních rovnic, praktickým užitím řetězovek, otázkami statistického rázu a j.

V nesčetných člancích denního tisku připomínal Čupr významná jubilea různých matematiků, přírodovědců a techniků, psal zajímavé články z historie české matematiky, zvláště z období obrozenského (VYDRA, JANDERA, BOLZANO, inženýrské školy, filosofické ústavy a pod.). Tyto jeho „medajlonky“ byly nám zejména za okupace příslibem naděje a hřejivým povzbuzením pro budoucnost.

Profesor Čupr přispěl též ke studiu díla J. A. KOMENSKÉHO. Tři anonymní rukopisy matematického obsahu objevené v Leningradě identifikoval po pečlivém studiu jako práce J. A. Komenského.

Mnoho úsilí věnoval profesor Karel Čupr brněnské odbočce Jednoty československých matematiků a fysiků. Od roku 1911 patřil mezi nejpilnější návštěvníky přednáškových schůzí Jednoty. V březnu 1913 se stal členem výboru brněnského odboru a funkci jednatele vykonával od roku 1918 do roku 1943, tedy plných 25 let. Za dobu svého působení měl v Jednotě řadu přednášek, většinou na themata historická. Velké zásluhy zesnulého o Jednotu byly v roce 1940 oceněny jeho zvolením čestným členem JČMF.

Vděční Čuprovi posluchači, čtenáři jeho poutavých článků a nesčetná řada jeho žáků, ti všichni s pohnutím vzpomínají krásného díla profesora Čupra. Budiž čest jeho památce!

Fr. Balada, Brno.

PROF. DR FRANTIŠEK VYČICHLO, NOSITEL ŘÁDU PRÁCE

Za významné pracovní výsledky v oboru školské práce a za zvláštní úspěchy ve vědecké činnosti propůjčil prezident republiky ANTONÍN ZÁPOTOCKÝ na návrh vlády Československé republiky profesoru matematiky na fakultě inženýrského stavitelství dr FRANTIŠKU VYČICHLOVI Řád práce.

Prof. F. Vyčichlo patří mezi nejobětavější a nadšené vysokoškolské pracovníky. Nevšední péči věnuje otázkám výuky matematiky jak na našich vysokých školách, tak i na jedenáctiletkách a je veřejně činný v mnoha úsecích školské práce. Nutno vzpomenout, s jakým elánem pracoval prof. Vyčichlo na znovuotevření vysokých škol v roce 1945, nutno vzpomenout, že to byl prof. Vyčichlo, který měl hlavní zásluhu o nejrychlejší organizační zajištění Ústředního ústavu matematického (dnes Matematického ústavu ČSAV) a nutno si uvědomit, že to je prof. Vyčichlo, který stojí mezi nejpřednějšími pracovníky Jednoty československých matematiků a fysiků.

Není možno uvést celou bohatou a všestrannou organizační a veřejnou činnost prof. Vyčichla, t. j. na př. činnost redaktorskou atd. Vědecky pracuje prof. Vyčichlo v oboru diferenciální geometrie a publikoval řadu významných prací. V současné době se pak zabývá aplikacemi matematiky v inženýrské praxi. Nedávno vyšla obsáhlá monografie „*Matematická theorie rovinné pružnosti*“, kterou napsal prof. Vyčichlo spolu s Ing. dr I. BABUŠKOU a dr K. REKTORYSEM. Tato kniha vzbudila zájem i za hranicemi a překládá se do němčiny.

Prof. Vyčichlo pracoval i na některých významných úkolech výzkumných.

V letošním roce vyšla již ve IV. vydání kniha „*Deskriptivní geometrie*“, kterou napsal prof. Vyčichlo spolu se zesnulým prof. dr JOSEFEM KOUNOVSKÝM. Poslední vydání, schválené ministerstvem školství jako celostátní učebnice deskriptivní geometrie, přepracoval prof. Vyčichlo již sám. Uvedená kniha je oblíbenou učebnicí u posluchačů techniky, zejména u dálkové a večerně studujících.

Prof. Vyčichlo jako vedoucí katedry matematiky a deskriptivní geometrie na fakultě inženýrského stavitelství dává svým mladším spolupracovníkům krásný příklad obětavé a cílevědomé práce a ukazuje jim cestu, jak použití matematiky na problémy inženýrské praxe. Zaslouženého vyznamenání dostalo se prof. Vyčichlovi v předvečer svátku všech pracujících 1. máje.

B. Kepr, Praha.

NÁVŠTĚVY HOSTŮ Z CIZINY

Ve dnech od 18. dubna do 15. května t. r. byl hostem Matematického ústavu ČSAV dr WIESZAW SADOWSKI, docent ústavu Instytut Matematyczny Polské akademie věd ve Varšavě. Dr Sadowski se zajímá o aplikace matematické statistiky v průmyslu a o problémy ekonomické statistiky. Účelem návštěvy polského hosta u nás bylo získat informace o stavu aplikací matematické statistiky v našem státě i o našich theoretických pracích v tomto oboru. V Matematickém ústavu ČSAV se seznámil s aplikacemi hlavně v oborech biologických, které se ve statistickém oddělení provádějí. Na katedře matematické statistiky matematicko-fyzikální fakulty Karlovy university navštívil některé přednášky a seminář. Ve výzkumném ústavu tepelné techniky při ministerstvu těžkého strojírenství byl informován o práci matematických statistiků v oboru kontroly jakosti hromadné průmyslové výroby a v Ústavu radiotechniky a elektroniky se seznámil s problematikou aplikací matematické statistiky v theorii informací. Dr Sadowski byl pozván na Vysokou školu ekonomickou, kde navázal styky s ekonomickými statistiky.

Za svého pobytu navštívil dr Sadowski také Bratislavu, kde přednášel na téma „Neparametrické testy“, a Brno, kde měl přednášku o aplikacích statistiky v těžkém průmyslu. V poslední den svého pobytu v Praze se zúčastnil konference o matematických aplikacích, kde přednesl hodinový referát o neparametrických testech.

Dr Sadowski se živě zajímal o náš kulturní život. Navštívil několik oper v Praze, Brně a Bratislavě a vyslechl také koncerty Pražského jara. Na výletech po Čechách, Moravě a Slovensku se seznámil s krásami našich zemí.

Při pobytu dr Sadowského u nás jsme si znovu uvědomili užitečnost zahraničních cest mladých vědeckých pracovníků, kteří mají tak možnost získat zkušenosti a podněty ve své práci.

J. Novák, Praha.

ZPRÁVA O 4. SJEZDU RUMUNSKÝCH MATEMATIKŮ V BUKUREŠTI

4. sjezd rumunských matematiků se konal ve dnech 27. 5. až 4. 6. 1956 v Bukurešti. Sjezd byl zahájen 27. 5. v 11. hod. v aule právnické fakulty prezidentem akademie R. L. R. akad. T. SĂVULESCEM a předsedou sjezdu akad. S. STOILLOVEM. Po jejich prosloveh následovaly pozdravy zástupců rumunských vysokých škol v Bukurešti, Jassy, Kluži a Temešváru a pak pozdravy cizích delegátů, z nichž promluvíli: A. H. STONE, L. VIETORIS, L. GODEAUX, K. A. POPOV, CHEN KIEN-KWONG, O. BORŮVKA, G. DE RHAM, A. DENJOY, K. SCHRÖDER, B. SEGRE, M. HUKUHARA, D. TAMARI, J. KARAMATA, K. BORSUK, D. G. BOURGIN, G. HAJÓS, I. N. VEKUA.

Sjezdové práce se konaly v místnostech právnické fakulty a byly rozděleny do pěti sekcí: I. sekce: Algebra a theorie čísel, II. sekce: Analýsa, III. sekce: Geometrie a topologie, IV. sekce: Aplikovaná matematika, V. sekce: Metodologie a historie matematiky. Přednášky a sdělení se konaly v plenárních schůzích, ve schůzích společných několika sekcím a ve schůzích jednotlivých sekcí. Přednášky prvních dvou druhů se konaly zpravidla dopoledne (od 9—11 a event. též od 11,30—13) a jejich trvání bylo stanoveno na půl hodiny. Sdělení v sekcích trvala zpravidla čtvrt hodiny. Diskuse byly většinou krátké a nepřesahovaly obvykle dobu 5 minut. Přednášky a sdělení byly vykonány přibližně v tomto počtu: Plenární schůze 35, I. sekce 15, II. sekce 80, III. sekce 45, IV. sekce 55, V. sekce 15, při čemž se některá sdělení konala ve schůzích společných několika sekcím. Celkem bylo prosloveno přibližně 230 přednášek a sdělení, z toho asi 160 rumunskými a 70 cizími matematiky. Mezi plenární přednášky byly zařazeny souborné referáty vedoucích rumunských matematiků popisující vývoj rumunské matematiky v jednotlivých oborech, zejména v posledních 15 letech: *G. Vrănceanu*: Géométrie différentielle, *N. Teodorescu*: Equations différentielles et aux dérivées partielles et équations fonctionnelles, *M. Nicolescu*: Théorie des fonctions, *S. Stoilov*: Algèbre, topologie, analyse fonctionnelle, logique mathématique, *Gr. C. Moisil*: Mathématiques appliquées. Přednášky a sdělení rumunských matematiků byly prosloveny rumunsky a doprovázeny francouzským výtahem; v přednáškách a sděleních cizích matematiků se uplatnily zejména ruština, francouzština, italština a němčina.

Sjezd se vyznačoval hojnou účastí cizích matematiků, též z kapitalistických států. Někteří účastníci (z Maďarska, NDR, Belgie, Francie, Itálie) byli doprovázeni manželkami. Celkem se sjezdu zúčastnilo asi 300 rumunských a 100 cizích matematiků. Z SSSR se sjezdu zúčastnila pětičlenná delegace vedená prof. Vekuou (I. N. VEKUA, S. B. STEČKIN, I. A. MITROPOLSKIJ, K. A. SITNIKOV, O. S. PARASJUK). Početné byly delegace z Francie (10 včetně doprovodu), NDR, Polska, Maďarska. Významnou sjezdovou událostí byla přítomnost vynikajícího francouzského matematika J. HADAMARDA, který se letos dožívá 90 let.

Československá delegace vyslaná Československou akademií věd se skládala z těchto členů: O. BORŮVKA, Š. SCHWARZ, FR. NOŽIČKA, A. ŠVEC. Členové delegace proslovili na sjezdu přednášky nebo sdělení, jež byly vesměs přijaty příznivě:

28. 5. O. Borůvka: Théorie analytique et constructive des transformations différentielles linéaires du 2nd ordre.

Fr. Nožička: Sur le contact des hypersurfaces dans l'espace affín.

29. 5. Š. Schwarz: Über die Reduzibilität der Polynome in einem endlichen Körper.

30. 5. A. Švec: Projektive Deformation der Strahlenkongruenzen in mehrdimensionalen Räumen.

4. 6. E. Čech (přednesl A. Švec): Sur l'existence des dérivées en géométrie différentielle.

Sjezdové práce byly zakončeny slavnostním zasedáním, které se konalo 4. 6. o 17. hod. v aule právnické fakulty. Na tomto zasedání přednesl zprávu tajemník sjezdu prof. N. TEODORESCU, načež následovaly projevy cizích delegátů; promluvili: J. HADAMARD, L. VIETORIS, I. N. VEKUA, K. KURATOWSKI, O. BORŮVKA, K. POPOV, P. LIBOIS, K. SCHRÖDER, E. HILLE, G. HAJÓS, D. TAMARI, G. DE RHAM, B. SEGRE, A. H. STONE, CHEN KIEN-KWONG, R. TAMBS LYCHE, M. HUKUHARA. Slavnostní zasedání bylo ukončeno projevem předsedy sjezdu akad. S. Stoilovem.

V rámci sjezdu byly organisovány společné zájezdy do některých míst v Rumunsku. Členové čs. delegace se zúčastnili zájezdu k Černému moři a exkurse k deltě Dunaje. Sjezd byl organisován s největší péčí a velkorysostí a s velkou pozorností rumunských hostitelů vůči cizím hostům. Byl velkou vědeckou událostí na mezinárodním matematickém fóru. Účastníkům přinesl cenné zkušenosti vědecké a rovněž bohaté zkušenosti o R. L. R. a jejím lidu.

O. Borůvka, Brno.

ZPRÁVA O TŘETÍM VŠESVAZOVÉM MATEMATICKÉM SJEZDU V MOSKVĚ

Ve dnech od 25. června do 4. července 1956 se konal v Moskvě významný matematický sjezd se zahraniční účastí. Vedle Sovětského svazu bylo zastoupeno celkem 16 států. Ze Spojených států amerických přijel na sjezd vynikající topolog N. E. STEENROD a prof. A. J. LOHWATER, z Anglie paní CARTWRIGHT a známý statistik M. S. BARTLETT, z Francie prof. A. DENJOY a J. FAVARD. Itálie byla zastoupena 6 matematicky, mezi nimiž byli F. SEVERI, B. SEGRE, M. PICONE, G. SANSONE. Z Německé spolkové republiky byli na sjezdu přítomni W. BLASCHKE a A. WALTHER, z Německé demokratické republiky H. GRELL a E. KÄHLER, z Norska V. BRUN, ze Švédska G. GÅRDING. Devítičlenná čínská delegace byla vedena vynikajícím číselným theoretikem HUA-LOO-KENGEM, z Indie přijel matematický statistik RADHAKRISHNAN RAO C. V pětičlenné jugoslávské delegaci byli matematici R. KAŠANIN, J. KARAMATA, G. KUREPA. Nejpočetnější byla delegace polská, jež čítala 12 členů, mezi nimiž byli znamenití matematici K. KURATOWSKI, K. BORSUK, W. ORLICZ, A. MOSTOWSKI, T. WAŻEWSKI, R. SIKORSKI a j. Maďarská delegace byla vedena P. TURÁNEM a dalšími jejími členy byli Sz. B. NAGY a L. KALMÁR. Z Rumunska přijelo 7 matematiků, mezi nimiž byli GR. MOISIL, M. NICOLESCU a G. VRÂNCEANU. Bulharsko bylo zastoupeno L. N. ČAKALOVEM a N. OBREŠKOVEM. Z Československa přijeli na sjezd J. NOVÁK a I. BABUŠKA. Celkový počet zahraničních vědců byl 58.

Sjezd byl zahájen v pondělí 25. června v 18 hod. ve slavnostním sále Státní Lomonosovovy university na Leninských horách v Moskvě světoznámým odborníkem v theorii čísel akademikem I. M. VINOGRADOVEM. Po projevech zástupců akademie, ústředních úřadů a institucí pozdravili sjezd vedoucí delegací. Potom následovala přednáška I. M. Vinogradova na thema: *Některé problémy analytické theorie čísel.*

Sjezdová jednání v dalších dnech se soustředila v těchto třinácti sekcích: I. Theorie čísel, II. Algebra, III. Diferenciální a integrální rovnice, IV. Theorie funkcí, V. Funkcionální analýza, VI. Theorie pravděpodobnosti, VII. Topologie, VIII. Geometrie, IX. Matematická logika a základy matematiky, X. Numerické metody, XI. Matematické problémy mechaniky, XII. Matematické problémy fyziky, XIII. Historie matematiky.

Práce v sekcích byla organizována takto: Zasedání trvala dopoledne od 10. do 13. hod. a odpoledne od 16. do 19. hod.; přehledná sdělení trvala zpravidla 45 minut a referáty byly dvacetiminutové a třicetiminutové. Bylo předneseno celkem na 720 vědeckých sdělení a referátů. Tak velký počet přednášek kladl ovšem značné nároky na organizaci a hladký průběh sjezdu. Ten byl zajištěn hlavně tím, že doby začátků i délky přednášek domácích účastníků byly dodržovány podle tištěného programu. Naproti tomu sdělení zahraničních hostů nebyla v programu oznámena, byla zařazována až v průběhu sjezdu, což způsobilo někdy potíže. Vedle tištěného programu byly účastníkům sjezdu vítanou pomůckou dvě publikace: Труды третьего всесоюзного математического съезда, том I и II, v nichž jsou zveřejněny referáty sovětských matematiků, jež byly na sjezdu předneseny. Podle sdělení organizačního komitétu sjezdu má být publikován ještě třetí svazek, v němž budou obsaženy referáty zahraničních matematiků.

Členové československé delegace proslovili na sjezdu tyto referáty: *J. Novák*: Über eine eindeutige stetige Erweiterung stetiger Funktionen (v sekci Theorie pravděpodobnosti) a *I. Babuška*: Численное решение бигармонической проблемы в полуполосе (v sekci Numerické metody).

Sjezd byl zakončen ve středu 4. července v 16 hod. akademikem M. A. LAVRENTĚVEM. Řada vynikajících matematiků ze západních zemí, z Číny a z Indie sdělila při zakončení sjezdu své dojmy, poděkovala za přátelské pohostinství a gratulovala k vědeckým úspěchům.

Zahraniční hosté měli dosti času i příležitosti seznámit se se společenským a kulturním životem v Moskvě. V den zahájení sjezdu uspořádala Akademie věd SSSR seznamovací besedu a po ukončení sjezdu banket v hotelu Metropol, jehož se zúčastnili vedle všech zahraničních hostů také vynikající představitelé sovětské vědy matematické. V četných přípitech vyjadřovali zahraniční delegáti dík za uspořádání sjezdu vysoké vědecké úrovně a touhu po spolupráci s matematiky sovětskými. Rovněž ministr vysokých škol prof. V. P. ELJUŤIN uspořádal pro zahraniční účastníky a jejich manželky recepci. Jeden den sjezdu byl věnován vyjízdce na lodi po kanálu Moskva—Volha.

V neděli si prohlédli zahraniční hosté památný Kreml a mauzoleum Lenina a Stalina. Večer navštěvovali opery a balety a nechali se okouzlit vysokou úrovní sovětského umění. Po skončení sjezdu byl uspořádán dvoudenní zájezd zahraničních delegátů do Leningradu.

Třetí všesvazový matematický sjezd v Moskvě byl přehlídkou úspěchů sovětské matematické vědy. Ukázal na širí problematiku, kterou se sovětská vědecká komunita zabývá. Bylo dosaženo dalších vynikajících úspěchů v oborech, které mají už svou tradici, jako je theorie čísel, počet pravděpodobnosti a topologie. Sjezd byl dokladem prudkého vývoje oborů důležitých pro aplikace, jako je funkcionální analýza, numerické metody, matematické problémy spojené s moderními počítačemi stroji a jiné. Sjezd svědčil o neobyčejném zájmu o matematiku v Sovětském svazu, jak dokazuje celkový počet asi 2500 účastníků sjezdu.

J. Novák, Praha.

POBYT DVOU NAŠICH MATEMATIKŮ V NĚMECKÉ DEMOKRATICKÉ REPUBLICE

Ve dnech 25. 5. až 15. 6. t. r. byli Ing. dr. IVO BABUŠKA a dr. OTTO VEJVODA, pracovníci Matematického ústavu ČSAV, na studijním pobytu v NDR.

Za pobytu se měli především seznámit se současným stavem aplikované matematiky v NDR. Proto navštívili řadu matematických pracovišť: Ústav aplikované matematiky matematicko-přírodovědecké fakulty Vysoké technické školy v Drážďanech, Ústav aplikované matematiky a mechaniky matematicko-přírodovědecké fakulty university v Jeně, matematické ústavy Humboldtovy university v Berlíně, Matematický ústav Německé akademie věd v Berlíně, Matematický ústav lipské university a matematické oddělení Zeissových závodů v Jeně.

Mimo to bylo pro naše matematiky velmi cenné, že se mohli v NDR seznámit s elektronkovým strojem prof. LEHMANNNA, s relátkovým strojem „Oprema“ fy Zeiss n. p. a s elektronkovým diferenciálním analysátorem, jehož konstrukce se dokončuje na Vysoké elektrotechnické škole v Illmenau.

Z rozhovorů s německými matematiky získali mnoho cenných poznatků pro svou další práci a domluvili s některými pracovníky v NDR další spolupráci na společných problémech.

Redakce.

OBHAJOBY DISERTAČNÍCH PRACÍ KANDIDÁTŮ MATEMATICKÝCH VĚD

Na přírodovědecké fakultě MU v Brně obhájil dne 6. června 1956 dr. Miroslav Laitoch z Olomouce disertační práci „Aplikace theorie dispersí v oboru homogenních lineárních diferenciálních rovnic 2. řádu.“

Na matematicko-fyzikální fakultě KU v Praze obhájili disertační práce tito kandidáti matematických věd:

Dne 14. června 1956 doc. dr. Karel Havlíček práce: a) „Styk křivek a hypersféry v n -dimensionálním eukleidovském prostoru“, b) „Sférické křivky“;

doc. dr. František Nožička práce: a) „Afinonormální vektor a konexe nadplochy v afinním prostoru“, b) „Konexe a normála nadplochy v Riemannově prostoru s hlediska afinní geometrie“;

dne 22. června 1956 dr. Miloslav Jiřina práci „Markovovy větvičí se stochastické procesy“;

dr. Jiří Nedoma práci „Theorie informace v nespojitém případě“.

Redakce.

PÁTÝ ROČNÍK MATEMATICKÉ OLYMPIADY

Každoročně přinášíme v tomto časopise zprávu o průběhu celostátní matematické soutěže, které se účastní žáci našich středních a odborných škol. V uplynulém školním roce 1955—56 se konal už pátý ročník matematické olympiady (MO) pořádaný podle podobných zásad jako ročníky předcházející.

V sobotu 2. června 1956 dopoledne se sešlo v matematickém ústavě Karlovy university v Praze II, Ke Karlovu 3 k závěrečnému třetímu kolu soutěže celkem 77 účastníků (z toho 6 dívek), kteří se už osvědčili v prvním a druhém kole soutěže.

Odpoledne se pak konala v matematickém ústavu KU tradiční beseda s účastníky soutěže. Na besedě, kterou řídil akademik JOSEF NOVÁK, byla přítomna vedle řady našich předních matematiků také širší školská veřejnost. Uplynulých pět ročníků soutěže zhodnotili doc. A. DUBEC z Bratislavy, J. ANDRYS, předseda krajského výboru MO v Ostravě a R. ZELINKA, jednatel ústředního výboru MO. O studiu na vysokých školách technických informoval olympioniky prof. dr. V. PLESKOT a beseda byla uzavřena živou diskusí.

Vítězové třetího kola odcházejí na vysoké školy a je pochopitelné, že řada jich volila za svůj studijní obor matematiku. Přejeme jim hodně úspěchu ve studiu, k němuž jim byla matematická olympiada přípravou.

Závěrem uvádíme seznam deseti vítězů třetího kola:

1. *Břetislav Novák*, 11b tř., Chrudim,
2. *Pavel Doktor*, 11 tř. 4. JSS, Praha 4-Košíře, Nad Kavalírkou 100,
3. *Lumír Forejt*, 11 tř., Radotín u Prahy,
4. *Jiří Kadlec*, 11 tř., Bystřice nad Pernštýnem,
5. *Leo Bukovský*, 11d tř., Lučenec,
6. *Lubomír Ohera*, 11b tř., Znojmo,
7. *Jaroslav Nadrchal*, 11b tř., Telč IV,
8. *Aleš Pultr*, 11d tř. 6. JSS, Praha 6, Bílá ul. 1,
9. *Jaroslav Polák*, 11a tř., Blansko,
10. *Otto Leminger*, 11 tř. 1. JSS, Ústí nad Labem-Střekov.

J. Sedláček, Praha.

PŘEDNÁŠKY V MATEMATICKÉ OBCI PRAŽSKÉ

26. 3. 1956: *Jan Mařík*, Greenova věta. (Viz referát na str. 476.)
28. 3. 1956: *Václav Fabian*, Zásady aplikace matematické statistiky.
9. 4. 1956: *Josef Novák*, Konvergence v dvojných posloupnostech.
16. 4. 1956: *Václav Doležal*, Matematická problematika teorie elektrických obvodů (viz referát na str. 475).
25. 4. 1956: *Jiří Nedoma*, O Shannonově teorii sdělování.
7. 5. 1956: *Milan Práger*, O Sobolevově metodě v rovnicích matematické fyziky.
21. 5. 1956: *Eduard Čech*, Existence derivací v diferenciální geometrii. (Viz referát na str. 479.)
28. 5. 1956: *Ladislav Rieger*, Konstrukce nekonstruktivních množin.
25. 6. 1956: *Otto Vejvoda*, Zpráva o studijním pobytu v Německu.
27. 6. 1956: *Miloš Vorlíček*, Theorie náhodného výběru při základním souboru typu III.

Redakce.

ČINNOST BRNĚNSKÉHO ODBORU JEDNOTY ČSL. MATEMATIKŮ A FYSIKŮ

Brněnský odbor JČMF pokračoval ve své činnosti přednáškami a diskusemi o nových pracích matematických.

Konaly se tyto přednášky:

9. 2. 1956: *J. Metelka* (Olomouc), Násobnost v geometrii.
21. 2. 1956: *R. Košťál*, Vzpomínkový večer k výročí šedesátých narozenin profesora dr Josefa Sahánka.
7. 3. 1956: *R. Košťál*, Trojzvuky a stupnice.
4. 4. 1956: *R. Košťál*, Hmota tíhová a setrvačná.
26. 4. 1956: *F. Balada*, 150. výročí první české učebnice aritmetiky.
2. 5. 1956: *M. Doležal*, Ochrana proti ionisujícímu záření.
10. 5. 1956: *V. Truneček*, Pochodňový výboj.
11. 5. 1956: *W. Sadowski* (Varšava), Aplikace matematické statistiky v těžkém průmyslu.

V „Diskusích o nových pracích brněnských matematiků“ byly předneseny tyto referáty:

- 24. 2. 1956: *V. Horák*, O rozkladu velkých čísel.
- 2. 3. 1956: *F. Šik*, Automorfismy uspořádaných množin.
- 9. 3. 1956: *K. Čulík*, Theorie zobecněných konfigurací (sestav).
- 16. 3. 1956: *M. Mikulík*, O nilpotentních prvcích v m -svazech.
- 23. 3. 1956: *J. Kopřiva*, K problému iterací v obecné topologii.
- 6. 4. 1956: *K. Svoboda*, K teorii normální křivky čtyřrozměrného prostoru.
- 20. 4. 1956: *O. Borůvka*, Lerchův příspěvek k teorii funkce gamma.
- 26. 4. 1956: *J. Čermák*, Lerchův příspěvek k teorii funkcí a řad.
- 3. 5. 1956: *V. Radochová*, Lerchův příspěvek k teorii funkcí eliptických a k integrálnímu počtu.
- 10. 5. 1956: *M. Ráb*, Asymptotické vyjádření integrálů lineární diferenciální rovnice 3. řádu.
- 17. 5. 1956: *K. Svoboda*, O minimálních plochách v eukleidovském prostoru.
- 24. 5. 1956: *M. Sekanina*, O posloupnosti $\{A_n\}$, kde $\lim_{n \rightarrow \infty} \varrho[A_{n+1}, A_n] = 0$.
- 31. 5. 1956: *J. Široký*, O závislosti průběhu řešení systému diferenciálních rovnic v okolí singulárního bodu na parametru.

V rámci „Diskusí“ bylo dosud předneseno 40 referátů.

K. Svoboda, Brno.

PREDNÁŠKY ODBOČKY JEDNOTY ČSL. MATEMATIKŮ A FYSIKŮ V BRATISLAVĚ

V školskom roku 1955/56 konali se v rámci Odbočky JČMF v Bratislave nasledovné prednášky:

- 25. 10. 1955: *Michal Greguš*, O niektorých vlastnostiach dif. rovnice III. rádu.
- 3. 11. 1955: *Štefan Veis*, Metódy získania vysokého vakua ionizáciou.
- 8. 11. 1955: *Otakar Borůvka*, Hlavné smery súčasnej matematiky a vedecká práca v matematike v ČSR.
- 2. 3. 1956: *Karol Rován*, Stav metodiky na strednej škole.
- 13. 3. 1956: *Tibor Šaldát*, O Bertrandovom postuláte v teorii čísel.
- 23. 3. 1956: *Stanislav Kolník*, O niektorých spôsoboch použitia ultrazvuku v prírodných a technických vedách.
- 27. 3. 1956: *Ladislav Mišík*, O vzťahu medzi integrálom a mierou.
- 10. 4. 1956: *Blanka Kolibiarová*, Niečo o konštrukcii pravítka a kružítkom.
- 17. 4. 1956: *Ján Fischer*, Korpuskulárna štruktúra svetla.
- 27. 4. 1956: *Anton Dubec*, Návrhy na nové učebné osnovy JSS.
- 8. 5. 1956: *Wiesław Sadowsky*, O neparametrických testoch.

L. Mišík, Bratislava.

SEZNAM MATEMATICKÝCH PRACÍ VYŠLÝCH V ROCE 1955 V BRNĚ

Spisy vydávané přírodovědeckou fakultou Masarykovy university, roč. 1955, čís. 365, 368, 369.

M. Greguš, O niektorých nových vlastnostiach riešení diferencialnej rovnice $y''' + Qy' + Q'y = 0$. — *M. Laitoch*, Sur une théorie des critères comparatifs sur l'oscillation des intégrales de l'équation différentielle $u'' = P(x)u$. — *J. Kopřiva*, Poznámka k význa-

mu Fareyovy řady v theorii čísel. — *M. Mikulík*, Примечание к *-сходимости. — *L. Seifert*, Příspěvky k theorii šroubovic na rotačních plochách druhého stupně. — *K. Svoboda*, Sur une caractérisation métrique de la surface de Véronèse. — *S. Krohová-Santavá*, O коренных свойствах интегралов систем двух дифференциальных линейных уравнений 1-ого порядка. — *M. Novotný*, Bemerkung über die Darstellung teilweise geordneten Mengen. — *F. Šik*, Struktura množin topologií s předepsanými souhvězdími bodů. — *F. Šik*, Několik poznámek o topologiích s předepsanými souhvězdími bodů.

Sborník vysoké školy stavitelství v Brně, sv. IV, roč. 1955, spis 68.

J. Klapka, O kongruencích W obsažených v lineárním komplexu. — *J. Klapka*, K diferenciální geometrii přímkového prostoru.

Práce Brněnské základny Československé akademie věd, sv. XXVII, roč. 1955, seš. 7, 8, spis 321—326.

K. Čulík, Poznámka k problému K. Zarankiewiczze. — *M. Ráb*, Oscilační vlastnosti integrálů diferenciální lineární rovnice 3. řádu. — *J. Škrášek*, Fundamentální systém řešení zobecněné homogenní Eulerovy diferenciální rovnice n -tého řádu. — *M. Mikulík*, Poznámka k topologickým svazům. — *K. Svoboda*, Sur une classe de surfaces à l'indicatrice de courbure normale localement sphérique dans un espace à cinq dimensions. — *K. Svoboda*, Kubická nadplocha s dvojnou křivkou čtvrtého stupně ve čtyřrozměrném prostoru.

K. Svoboda, Brno.

MATEMATICKO-FYZIKÁLNÝ ČASOPIS SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED

V třetom čísle piateho ročníka 1955 Matematicko-fyzikálneho časopisu SAV sú nasledovné články: *Jakubík J.*, Poznámka o absolútne konvergentných radoch. — *Kolíbiar M.*, O zameniteľných reláciach. — *Jakubík J.*, O metrických sväzoch. — *Kotzig A.*, O istých rozkladoch grafu. — *Čeněk G.*, Poznámka ku konštrukcii osvetlenia guľovej plochy v ortogonálne axonometrickom premietaní. — *Kolíbiar M.*, K vzťahom „medzi“ vo sväzoch. — *Kolbenheyer T.*, Príspevok k metodike riešenia Stokesovho problému pre trojsový elipsoid.

V štvrtom čísle piateho ročníka tohto časopisu sú články: *Ključník I.*, O množinových systémoch uzavretých vzhľadom na niektoré množinové operácie. — *Mašek Vl.*, O ploše naplnené ohnisky parabol na eliptickém paraboloidu. — *Chaloupka P.*, Meranie zenitálnej závislosti rozsiahlych spršok kozmického žiarenia metódou počítačových teleskopov. — *Ilkovič D.*, Príspevok k formulácii základných zákonov elektrodynamiky v Minkowského štvorrozmernom časopriestore. — *Mayer D.*, Poznámka k volbė prostoru v theorii elektromagnetického pole. — *Hanic F.*, Kryštálová štruktúra fluorochromanu amónneho $\text{NH}_4\text{CrO}_3\text{F}$.

L. Mišík, Bratislava.

VALNÁ SCHŮZE JEDNOTY ČESKOSLOVENSÝCH MATEMATIKŮ A FYSIKŮ

Valná schůze Jednoty československých matematiků a fysiků se konala 24. května 1956. Na schůzi promluvil především předseda akademik B. BYDŽOVSKÝ o činnosti JČMF v letech 1945—1955. Toto období rozložil na tři etapy. První etapa (1945—1948) byla dobou velké činnosti vydavatelské. Byly vydávány učebnice matematiky a fysiky, logaritmické tabulky a metodické příručky. Jednota pokračovala také ve vydávání dalších

spisů ve svých knižních sbírkách „Brána k vědění“, „Cesta k vědění“, „Kruh“, „Knihovna“.

V druhém období 1949—1951 se postupně zmenšovala hospodářská základna JČMF a ochabovala i činnost JČMF. Bylo to proto, že Jednota po vydání základního školského zákona přestala vydávat středoškolské učebnice, tiskárna Prometheus byla znárodněna a také výroba rýsovacích pomůcek z celuloidu byla zastavena a převedena do národního podniku Kohinnoor. Nakladatelství Jednoty bylo převedeno do Přírodovědeckého nakladatelství, z něhož postupem doby vzniklo dnešní Nakladatelství ČSAV. Tomuto nakladatelství připadly zásoby publikací a zařízení nakladatelství JČMF až na některý nábytek a drobný inventář, který si JČMF vyhradila jako vlastnictví k provádění další spolkové činnosti. Dům a knihovna Jednoty byly na základě usnesení valné schůze dne 11. 4. 1951 věnovány ČSAV s podmínkou, že Jednota bude mít v domě zabezpečenu činnost a že knihovna bude i nadále přístupna členům JČMF. V tomto druhém období převzala ČSAV vydávání časopisu pro pěstování matematiky a také Rozhledů matematicko-přírodovědných.

V třetím období 1952—1955 Jednota hlavně připravovala nové stanovy, ostatní její činnost ochabla. Práce na organizačním řádu byla úspěšně skončena a organizační řád schválen ministerstvem vnitra, Jednota se stala dobrovolnou vědeckou společností přidruženou k ČSAV.

Ve svém výkladu podrobně charakterisoval akademik B. Bydžovský, na kterých zásadách spočívá organizační řád a vylíčil úsilí výboru o rozvíjení činnosti Jednoty v poslední době a o vydávání spolkového časopisu. Svůj projev zakončil přáním, aby Jednota i v budoucnu plnila své úkoly se stejným úsilím a také se stejným úspěchem jako v letech minulých a aby na základech položených pevně v dřívějších letech přispívala co nejúčinněji k rozvoji matematických věd v našem státě a tím i k dalšímu zvýšení vzdělanosti našich národů.

Valná schůze projednala potom zprávu o hospodářství, kterou podal s. prof. dr. Fr. VYČIHLA a revisoři doc. dr. L. TRUKSA, dr. A. ŠPAČEK a doc. FERD. VESELÝ; zpráva byla schválena.

V dalším bodě schůze byl projednán a přijat nový organizační řád JČMF. Výklad k němu podal prof. dr. M. VALOUCH. Všichni členové Jednoty, kteří vyplnili evidenční lístek, dostali nový organizační řád Jednoty poštou nebo od tajemníků v krajích.

Dalším bodem jednání valné schůze byla volba předsedy a členů Ústředního výboru. Za předsedu JČMF byl zvolen s. doc. dr. F. KAHUDA, ministr školství a kultury, dlouholetý člen výboru a dřívější jednatel brněnského odboru JČMF. Další členové výboru jsou:

Dr. *Jindřich Bačkovský*, ředitel ÚTF Praha; *Ladislav Berger*, učitel I. JSS Žilina; dr. *Ota-
kar Borůvka*, profesor MU Brno; dr. *Miroslav Fiedler*, vědecký pracovník MÚ ČSAV Praha;
dr. *Josef Fuka*, docent VŠP Olomouc; dr. *Michal Harant*, docent U Bratislava; dr. *Dionys
Ilkovič*, profesor T Bratislava; *Miloš Jelínek*, inspektor MŠ Praha; akademik *Vladimír
Kořínek*, profesor KU Praha (zástupce ČSAV); *Emil Kraemer*, docent VŠP Praha; dr. *František
Kroupa*, vědecký pracovník FÚ ČSAV Praha; dr. *Zdeněk Matyáš*, profesor KU Praha
(zástupce ČSAV); dr. *Miroslav Menšík*, docent ČVUT Praha; dr. *Zbyněk Nádeník*, odborný
asistent ČVUT Praha; dr. *František Nožička*, docent KU Praha; dr. *Jaroslav Pernegr*, vědec-
ký pracovník FÚ ČSAV Praha; Ing. *František Procházka*, ředitel PŠ zeměměř. Praha;
dr. *Bohumil Šternberk*, ředitel AÚ ČSAV Praha; dr. *Miloslav Valouch*, profesor KU Praha;
dr. *Antonín Vašíček*, profesor MU Brno; *František Vejsada*, učitel JSS České Budějovice;
dr. *František Vyčichlo*, profesor ČVUT Praha; *Rudolf Zelinka*, vědecký pracovník MÚ
ČSAV Praha.

Náhradníci:

Josef Andrys, učitel Ostrava; dr František Běloun, učitel Praha; Alois Hlavička, odb, asistent VŠP Praha; Vilém Lamparter, učitel PŠ Brno; Ján Lešo, učitel JSS Prešov; Stanislav Liška, učitel JSS Olomouc; Miloslav Martínek, učitel JSS Příbram; dr Václav Pleskot, profesor ČVUT Praha (zástupce ČSAV); Vladivoj Technik, učitel II. JSS Liberec; František Veselý, odborný asistent VŠSE Plzeň; dr Ladislav Zachoval, profesor KU Praha (zástupce ČSAV); dr Anežka Žaludová, vědecký pracovník VÚMTS Praha.

Revisoři:

dr Josef Bílý, odborný asistent KU Praha; dr Marcel Jostfko, odborný asistent KU Praha; dr Antonín Špaček, vědecký pracovník VÚRE ČSAV Praha.

Náhradníci revisorů:

dr Josef Beneš, docent KU Praha; dr O. Setzer, odborný asistent ČVUT Praha.

Po volbách promluvil nově zvolený předseda doc. dr F. Kahuda. Poděkoval za důvěru, která mu byla volbou projevena a řekl:

„Považuji tuto volbu za velké významování. Plně chápu závažné úkoly týkající se rozvíjení další činnosti pro vědu a naši společnost. Se všemi složkami Jednoty učiním vše, abychom plnili zádrné všechny úkoly a abychom plně uplatnili iniciativu našich členů. Mám osobní vztah k dosavadní činnosti Jednoty, především jako někdejší pracovník Jednoty v Brně.“

Pak učinil programové prohlášení, v němž vzpomněl dosavadní činnosti Jednoty a nastínil hlavní úkoly Jednoty pro nejbližší budoucnost.*)

Po projevu předsedy se rozvinula diskuse o další činnosti JČMF a o organizačních opatřeních. Byl také schválen členský příspěvek pro rok 1956 (10 Kčs pro činné členy a 3 Kčs pro mimořádné členy vedle zápisného 2 Kčs). Schůze skončila nadějí a pevnou vírou, že činnost JČMF brzy bude rozšířena a že JČMF opět platně zasáhne do kulturního života našeho státu.

F. Vyčichlo, Praha.

USTAVUJÍCÍ SCHŮZE ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU JEDNOTY ČESKOSLOVENSKÝCH MATEMATIKŮ

První zasedání Ústředního výboru JČMF se konalo 19. června 1956 v Praze za předsednictví s. dr FRANT. KAHUDY, ministra školství a kultury. Na programu jednání byly některé zásadní záležitosti rázu organizačního a hospodářského a otázky, týkající se činnosti Jednoty i jednotlivých poboček.

Nejprve bylo zvoleno předsednictvo jako výkonný orgán výboru. Kromě předsedy, který byl již zvolen na ustavující členské schůzi, byli zvoleni ještě tito další funkcionáři: místopředseda akademik VLADIMÍR KOŘÍNEK, místopředseda profesor DIONÝS ILKOVIČ, jednatel MILOŠ JELÍNEK, hospodář profesor FRANTIŠEK VYČICHLO, členové předsednictva profesor ZDENĚK MATYÁŠ a profesor MILOSLAV VALOUCH.

Na Slovensku bude řídit činnost Jednoty Slovenský výbor.

Činnost Jednoty se bude vyvíjet prostřednictvím poboček, které budou postupně zřizovány v jednotlivých krajích podle potřeby. Ústřední výbor Jednoty schválil zřízení poboček v těchto krajích: Plzeň (také pro Karlovy Vary), Ústí nad Labem, Liberec, Brno, Olomouc, Gottwaldov a Bratislava. Další pobočky hlásí své ustavující schůze na podzim t. r.

*) Celý referát viz časopis „Pokroky matematiky, fyziky a astronomie“ 1956 a v časopise „Matematika ve škole“ 1956, seš. 7.

Ústřední výbor pojednal pak podrobně o časopisech. Členský časopis Jednoty „Pokroky matematiky, fyziky a astronomie“ začal již vycházet ve Státním pedagogickém nakladatelství v Praze a bude v příštím roce převeden do nakladatelství ČSAV. Kromě toho pro žáky středních škol začne vycházet časopis „Rozhledy matematicko-fyzikální“ ve Státním pedagogickém nakladatelství. Program těchto časopisů jakož i věci hospodářské má na starosti zvláštní komise, jež byla jmenována ústředním výborem za předsednictví akademika Kořínka.

Jednou z hlavních činností Jednoty bude její přednášková činnost. Za tím účelem byly zřízeny dvě odborné komise; jedna pro přednášky matematické pod vedením s. docenta Nožičky, druhá pro přednášky fyzikální pod vedením s. prof. ZACHOVALA. Jejich úkolem je navrhnout ustavení jednotlivých odborných skupin, připravovat náměty vhodných aktuálních přednášek a tak pomáhat i koordinovat přednáškovou činnost poboček.

Ve volných návrzích byl projednán návrh Ústředního výboru matematické olympiady odměnit tři vybrané učitele, kteří se mimořádnou měrou zasloužili o zdárný průběh matematické olympiady. Ústřední výbor JČMF je si vědom velkého významu této soutěže a proto při ukončení prvních pěti ročníků MO udělil zvláštní odměny v ceně po Kčs 2000,— těmto soudruhům: JOSEFU ANDRYSOVI, vedoucímu kabinetu matematiky KÚ v Ostravě, ANTONU DUBCOVI, docentu VŠP v Bratislavě, dr. JOSEFU HONZÁKOVI, učiteli JŠŠ v Pardubicích.

Pro informaci čtenářů uvádíme ještě adresy jednatelů jednotlivých poboček:

Dr. Jiří Beránek, odborný asistent university, Kotlářská 2, Brno; František Vejsada, učitel II. JŠŠ, České Budějovice; Jan Novák, učitel JŠŠ, Valašské Meziříčí (pro kraj Gottwaldov); Josef Mencl, učitel pedagogické školy, Hradec Králové; Josef Svoboda, učitel JŠŠ, Třebíč (Jihlava); František Dušek, vedoucí kabinetu matematiky KÚDVU, Liberec; dr. Josef Fuka, docent vysoké školy pedagogické, Olomouc; Josef Andrys, vedoucí kabinetu matematiky KÚDVU, Ostrava; Josef Zieris, odborný asistent vysoké školy chemicko-technologické, Pardubice; František Veselý, odborný asistent VŠSE, Bezručova 22, Plzeň (také pro kraj Karlovy Vary); Emanuel Pavlata, učitel I. JŠŠ, Ústí nad Labem-Střekov; Jarolím Bureš, učitel JŠŠ, Rakovník (KNV Praha); Jaroslav Koreš, zástupce ředitele JŠŠ, Říčany u Prahy (KNV Praha); dr. Jaromír Linhart, odb. asistent VŠP, Praha.

Pro Slovensko:

Dr. Michal Harant, docent katedry matematiky PF SU, Markovičova 2, Bratislava.

M. Jelínek, Praha.